

Szülői drogprevenációs kézikönyv

A kézikönyv célja

E kézikönyv abban kíván partnere lenni minden szülőnek, hogy közérthető módon mutassuk be a **kábítószerekkel kapcsolatos** alapvető **tudnivalókat**, felismerhető **jeleket**, lehetséges **következményeket**, valamint a **megelőzés** és a **támogatás** leghatékonyabb módszereit.

Tartalomjegyzék

I. <u>Függőséget okozó szerek és azok hatásai</u> 4-5. oldal	II. <u>A drogfüggőség kialakulásának lépései</u> 6. oldal	III. <u>Figyelmeztető jelek - fizikai jelek</u> 7. oldal	IV. <u>Figyelmeztető jelek - viselkedésbeli jelek</u> 8. oldal	V. <u>Figyelmeztető jelek - lelki és érzelmi jelek</u> 9. oldal	VI. <u>Megelőzés a hétköznapokban</u> 10. oldal	VII. <u>Segítségnyújtási lehetőségek, információk</u> 11. oldal
--	---	--	--	---	---	---

Függőséget okozó szerek hatása és csoportosításuk

Stimulánsok (serkentők)

- Ezek a szerek fokozzák a központi idegrendszer aktivitását, növelik az éberséget, a pulzusszámot és a vérnyomást. Eufóriát okozhatnak, de hosszútávon kimerültséghez, paranoiához, és pszichés összeomláshoz vezethetnek.
- Kokain,
- Amfetaminok (pl. speed),
- Metamfetamin (pl. crystalmeth),
- Nikotin (dohánytermékekben),
- Koffein (mérsékelten függőséget okozhat),
- MDMA (ecstasy – pszichoaktív és enyhén stimuláns is).
- Energiaszerek (koffein + egyéb stimuláns keverékek)

Hallucinogének

- Ezek megváltoztatják a valóság-érzékelést, hallucinációkat, érzécszalódásokat okozhatnak. Néhányuknál nincs fizikai függőség, de pszichés igen.
- LSD (sav),
- Psilocibin (varázsgomba),
- Meszkalin (peyote kaktusz),
- DMT (ayahuasca főkomponense),
- Ketamin (disszociatív hallucinogén),
- Szintetikus kannabinoidok (pl. biofű – K2, Spice),
- MDMA (hatása részben ebbe a kategóriába is tartozik)

Függőséget okozó szerek hatása és csoportosításuk

Kannabisz és származékai

- Egyedi kategóriát alkot, mivel egyszerre lehet enyhe hallucinogén, nyugtató, és pszichoaktív hatású is.
- Marihuána
- Hasis

Depresszánsok (nyugtatók, gátlók)

- Ezek a szerek lassítják a központi idegrendszer működését, csökkentik a szorongást, de függőséget, légzésleállást és eszméletvesztést is okozhatnak nagy dózisban.
- Alkohol,
- Benzodiazepinek,
- Barbiturátok,
- Heroin,
- Morfin, kodein,
- Metadon

Inhalánsok (szipuzószeresek)

- Olcsó, legálisan beszerezhető vegyszerek, melyeket szagolva használnak.
- Rövid eufória után súlyos agykárosodást, szívritmuszavart, halált is okozhatnak.
- Ragasztó, hígító
- Benzin
- Féktisztító
- Lakkok, festékek
- Nitrit (poppers)

Új pszichoaktív anyagok (designer drogok)

- Szintetikus szerek, amelyek hatása az ismeretlen összetételük miatt kiszámíthatatlan reakciót vált ki a fogyasztónál.
- Biofű (szintetikus kannabinoidok)
- Mefedron
- Szintetikus katinonok (pl. „zombi drog”)

Gyógyszerfüggőséget okozó szerek

- Az orvosi szerek visszaélés szerű használatát jelenti
- Sok ilyen szer legálisan is elérhető, de indokolatlan használata esetén súlyos függőséget okozhatnak.
- Fájdalomcsillapítók (opioidok) – pl. tramadol, oxycodon
- Nyugtatók, altatók – pl. Xanax, Rivotril, Stilnox
- Serkentők (pl. ADHD-gyógyszerek) – pl. Ritalin

A drogfüggőség kialakulásának lépései

Kíváncsiság, kipróbálás

- Az első találkozás a droggal.
- Oka lehet: kíváncsiság, kortárs nyomás, szórakozás, menekülés a problémák elől.
- Az illető még nem tudja, hogyan fog hatni rá a szer.

Alkalmi használat

- A szerhasználat rendszertelen: bulikban, baráti társaságban, időnként stresszhelyzetben (vizsgaidőszak).
- A személy még irányítani tudja a használatot.
- Ebben a fázisban gyakran alábecsülik a veszélyt.

Rendszeres használat

- A használat gyakoribbá válik (pl. heti több alkalommal).
- A drog segít ellazulni, elfelejteni a gondokat, "jobban működni".
- Kezdenek megjelenni a kockázatok: iskolai/munkahelyi teljesítmény romlása, kapcsolatok megváltozása

Pszichés függőség

- A személy érzelmi- leg, mentálisan függővé válik a drogtól.
- Úgy érzi, nem tud élni nélküle, szorongást, depressziót élhet át a szer hiányában.
- Gyakori gondolat: „Nem tudok kikapcsolni nélküle” vagy „Jobban teljesítek vele”.

Fizikai függőség

- A szer használata már testi szinten is szükségessé válik.
- A szer hiánya elvonási tüneteket okoz: remegés, izzadás, hányinger, görcsök, szorongás stb.
- A szerhasználat célja már nem az öröm, hanem az elvonás elkerülése.

Teljes kontrollvesztés (függőség)

- A drog már uralja a mindennapokat.
- A személy képtelen abbahagyni a használatot, még akkor is, ha tudja, hogy ártalmas.
- A társas kapcsolatok, a munka, az egészség súlyosan károsodik.
- Gyakori hazudozás, titkolózás, bűntudat, szorongás, elszigetelődés is társul hozzá.

Krízishelyzet

- Súlyos testi, lelki és szociális problémák lépnek fel.
- Lehet: kórházi kezelés, bűncselekmények, családi szétesés, pénzügyi csőd, vagy akár életveszélyes állapot.
- Itt gyakran felmerül a segítségkérés vagy a gyógyulás igénye.

Figyelmeztető jelek – fizikai tünetek

Szemek

Kitágult vagy nagyon összehúzott pupillák (drog típusától függ)

Vörös, véreres szemek

Fénytől való érzékenység

Szem alatti karikák, fáradt tekintet

Alvás és aktivitás

Szokatlan alvási minták (túl sok vagy túl kevés alvás)

Extrem fáradtság vagy túlzott pörgés (pl. stimulánsok hatása alatt)

Higiénia

Elhanyagolt megjelenés, ápolatlanság

Megváltozott öltözködési stílus (pl. hosszú ujjú ruhák nyáron – a tűnyomok eltakarására)

Száj, légzés

Rossz lehelet vagy furcsa szag (pl. alkohol, marihuána, oldószerek)

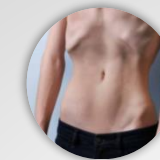

Szájszárazság, cserepes ajkak (megszokottnál több folyadék fogyasztása)

Gyakori köhögés (különösen marihuána vagy más füstölt drog használata esetén)

Testi tünetek

Hirtelen fogyás vagy hízás

Sápadtság, megváltozott bőrszín

Izzadás, remegés, kézremegés

Orrfolyás, orrvérzés (pl. ha orron át szippant valamit)

Tűszúrásnyomok a karon vagy máshol (ha injekciót használ – ez ritkább fiataloknál)

Koordinációs zavarok, imbolygó járás

Figyelmeztető jelek – viselkedésbeli tünetek

Hirtelen viselkedésváltozás

Például korábban nyugodt gyerek lázadóvá, ellenségessé válik.

Hazugságok

Titkolózás, kerülő válaszok.

Érdektelenség

Korábban szeretett tevékenységek, hobbik, barátok iránt.

Iskolai teljesítmény romlása

Lógások, figyelmetlenség.

Új, ismeretlen baráti kör

Főleg ha a régi barátokat hirtelen elhagyja.

Éjszakai kimenők

Megszaporodása, vagy indokolatlan tartózkodási hely.

Nagyobb mennyiségű pénz kérése

Akár pénz eltűnése a háztartásból.

Figyelmeztető jelek – lelki és érzelmi tünetek

Hangulati változás

- Gyakori, látszólag ok nélküli hangulátváltozások. Egyik pillanatban eufória, a másikon depresszió vagy düh
- Ingerlékenység, hirtelen dühkitörések
- Szélsőséges viselkedés: egyik nap „szárnyal”, másik nap „padlón van”

Depresszív tünetek

- Motiváció elvesztése, érdektelenség
- Életkedv csökkenése, céltalanság érzése
- „Semminek nincs értelme” típusú kijelentések
- Álmatlanság vagy épp túlzott alvás
- Visszahúzódás a családtól és barátoktól

Fokozott titkolózás, elszigetelődés

- Elutasítja az őszinte beszélgetést, bezárkózik
- Nem osztja meg érzéseit, elutasítja a szülői érzelmi közeledést
- Eltűnnek a napjai, nem tudni hol, kikkel van

Szorongás, paranoiás gondolatok

- Állandó nyugtalanság, feszültség
- Túlzott gyanakvás, üldöztetés-ézés (pl. „mindenki figyel”, „nem bízhatok senkiben”)
- Társas szorongás, elszigetelődés

Önbizalom- és önértékelési zavarok

- Saját magát „semmirekellőnek”, „rossznak”, „csalódásnak” éli meg
- Kudarctól való félelem vagy teljes közöny a jövő iránt
- Túlzott önkritika, szégyenérzet

Menekülés a valóság elől

- Gyakori „álmodozás”, túlzott fantáziavilágba menekülés
- „Nem akarok itt lenni” vagy „csak akkor érzem jól magam, ha nem vagyok magamnál” típusú mondatok

Érzelmi eltompulás

- Mintha „kikapcsolták volna az érzelmeit”
- Nem reagál öröme, fájdalomra, kritikára – érzelmi közöny
- Üres tekintet, monoton beszéd

Megelőzés a hétköznapiakban

Hiteles tájékoztatás

- Adjon életkorának megfelelő, őszinte információt a kábítószeres hatásairól és következményeiről.
- Ne dramatizáljon, de ne is bagatellizáljon – a hitelesség alapja a bizalomnak. Ismerje meg ön is az alapvető tudnivalókat (pl. milyen szerek vannak, milyen jelekre érdemes figyelni).

Példamutatás

- Az ön viselkedése erőteljes üzenet gyermeke felé. Az őszinte önreflexió és következetes viselkedés erősíti az ön hitelességét.

Biztonságos, támogató családi környezet kialakítása

- Alakítson ki stabil, kiszámítható otthoni légkört.
- Legyenek világos szabályok, de ezek mögött legyen szeretetteljes kapcsolat.
- Ne a félelem, hanem a kötődés legyen a fő motiváció a szabályok betartására.

Iskolai és kortársi kapcsolatok figyelemmel kísérése

- Ismerje gyermeke barátait, tudjon a társasági életéről.
- Vegye komolyan, ha változásokat lát a viselkedésében, teljesítményében vagy baráti körében.

Segítségnyújtási lehetőségek, információk

Ajánlott weboldalak

- <https://nszi.hu/>
- <https://drogstoponline.hu/>
- <https://www.magadert.hu/>

Segítségnyújtás

Forduljon a rendőrség munkatársaihoz: segítséget nyújt a bűnmegelőzési tanácsadó, az iskolaőr és az iskola rendőre is.

Hová fordulhat segítségért?

- Iskolapszichológus / iskolai szociális munkás
- Családsegítő szolgálatok
- Addiktológiai ambulanciák
- Kék Vonal gyermek-és ifjúsági telefonszolgálat (116-111)
- TelefonTanú 06 (80) 555-111
- Magyar Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetsége (LESZ) 116-123

A drogprevenáció területén a **szülők szerepe pótolhatatlan és meghatározó** jelentőségű. A gyermekek egészséges fejlődésének és biztonságának elősegítése érdekében elengedhetetlen a **tájékoztatás**, a folyamatos **kommunikáció** és a tudatos **nevelés**. A kézikönyvben bemutatott ismeretek és ajánlások segítséget nyújtanak a szülőknek abban, hogy felismerjék a droghasználat korai jeleit, és hatékonyan tudjanak fellépni a kockázatok ellen.

Fontos hangsúlyozni, hogy a megelőzés nem feltétlen a tiltáson alapul, hanem a gyermekek értékrendjének, önbecsülésének és döntéshozatali **képességeinek tudatos támogatásán keresztül** érhető el eredményesen.

A **család, az iskola és a szakmai háttér** összehangolt **együttműködése** alapvető feltétele a sikeres prevenció munkának.

Készítette:

**Országos Rendőr-főkapitányság
Bűnügyi Főigazgatóság
Bűnügyi Főosztály
Bűnmegelőzési Osztály**

2026.

ZÁRADÉK

A dokumentum elektronikus aláírással hitelesített

 A DOKUMENTUM ELEKTRONIKUS ALÁÍRÁSSAL HITELESÍTETT
Feltérjesztette: 2026.03.30 12:07
 dr. Oszlócsoné Czékner Andrea r. a. ez (SK)